

Can Llopard de Baix

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer del Puig, 56.
Alçada: 162

Coordenades:

Latitud: 41.435258463066
Longitud: 1.8483209609985
UTM Est (X): 403781
UTM Nord (Y): 4587717

Classificació

Número de fitxa 08091 - 214
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVI - XVIII - XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: La masia principal està en bon estat general i estructural, malgrat que consta d'un arrebossat general una mica envellit que li resta atractiu als paraments antics de la masia. Alguns del cobert adjacents han perdut la coberta.

Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immobile / 8360-I
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2663
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada

Titular: 3779102DF0837N0001BE
Autoria de la fitxa Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa: dc., 22/05/2024 - 17:17

Descripció

Gran masia històrica del terme de planta quadrangular amb coberta de teula a dues aigües que segons l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic consta de planta, pis i golfes amb uns coberts i cellers annexos fets amb parament de pedra i maó, possiblement, fe final del segle XIX o principis del XX.

La tipologia de la masia seria tradicional amb una entrada principal a la planta baixa amb el repartiment de les estances principals i unes escales al pis on es trobarien les habitacions. Els principals elements de les façanes són un gran arc dovellat amb la inscripció de la data "1507" i una finestra gòtica geminada amb guardapols ubicada a la façana posterior.

La masia disposa d'alguns elements interessants, com un rellotge de sol i conserva els cairons de l'era, en alguns dels quals es poden veure marques de dits o altres inscripcions. Disposa d'una reixa de forja que tanca el pati de l'era i que en un dels extrems hi ha un petit pilaret fet de maó força interessant. També, una gran roda de molí decorant l'entrada.

Observacions:

A la segona meitat del segle XX s'ha incorporat un cos a la masia, en el qual es va col·locar un aplacat de pedra simulant brancals i llindes de les finestres.

Segons la comissió de patrimoni també és pot dir: Can Llopart de Baix.

Història

L'historiador local Ramon Rovira ha realitzat un estudi exhaustiu sobre la història de la masia, identificant-ne la documentació més antiga que data del segle XIV. Mitjançant la genealogia de les famílies propietàries del mas, Rovira ha reconstruït la història del lloc. Can Llopard de Dalt i can Llopard de Baix tenen un origen comú que remunta a la primera meitat del segle XVI, quan el patrimoni es va dividir entre els fills d'Eufрасina Miquel i Joan Llopard. Un document de l'any 1390 revela que Jaume Miquel va adquirir terres i cases al Puig de Sant Pere, compra ratificada pel senyor de Gelida, Francesc Bertran, a Constança, esposa de Jaume Ossó. La capbreuació de 1513 confirma aquesta adquisició i detalla els hereus fins a Eufрасina Miquel, casada amb Joan Llopard segons els capítols matrimonials establerts a Piera el 1503. És probable que aquests Llopard fossin originaris de Sant Jaume Sesoliveres, al terme de Piera, encara que aquest document probablement va ser redactat pel rector de Piera.

En el fogatge de 1515 no consten els Llopard, però en el 1553 ja apareixen dos membres de la família Llopard: Jaume Llopard (de Dalt) i Joan Llopard del Puig (de Baix). Al llarg dels segles XVI i XVII, els hereus de Can Llopard de Dalt eren generalment anomenats Jaume, mentre que els de Can Llopard de Baix rebien el nom de Joan. La línia del cognom Llopard va continuar fins a Maria Llopard i Rovira, que es va casar l'any 1821 amb l'hereu de can Estruc de Sant Llorenç d'Hortons, Josep Estruc i Font-Ginebreda. El cognom Estruc, originari d'Esparreguera, específicament de can Astruc del Cairat al segle XVII, continua vigent a través de la pubilla actual i del seu germà Josep, amb descendència masculina.

Segons l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic durant la plaga de la fil·loxera, al voltant de 1881, es va instal·lar a la finca una plantació de ceps americans dels quals en van vendre arreu. L'any 1927, Josep Estruc i Rosell va ser premiat amb un diploma per l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre per la qualitat dels seus vins, en ocasió de l'Exposició Annexa al IV Congrés Nacional de Recs. També s'esmenta el fet que disposen d'una talla de Sant Marc datada el 1864 i una Mare de Déu de la Salut, còpia de la qual va ser cremada a la Parròquia el 1936. Aquesta Mare de Déu es troba a la casa des de voltants del 1860, any en què va ser adquirida com a acció de gràcies després que no es produïssin danys quan una biga de la casa es va ensorrar mentre els ocupants dormien.

El Puig

El 2017, Ramon Rovira va publicar l'article "La Comanda Templera de la Joncosa de Gelida" en el programa de la Festa Major 2017, 25 anys després de la publicació inicial de l'estudi sobre un mas de l'orde del Temple a Gelida. L'estudi original de 1992 postulava que la propietat coneguda com la Masó era inicialment una comanda templer situada a l'Alt Penedès, una hipòtesi que posteriorment va ser confirmada per documents analitzats en col·laboració amb el Dr. Joan Fuguet Sans. Aquestes descobertes van tenir un impacte significatiu en la revisió de la tesi doctoral de Fuguet Sans sobre l'arquitectura dels templers a Catalunya.

La Masó, una masia situada a Gelida, va ser reconeguda inicialment com una simple explotació agrícola, però més endavant es va descobrir que posseïa una jurisdicció pròpia. Aquesta particularitat va facilitar el desenvolupament d'una comunitat agrària i la fundació d'un nucli residencial, actualment conegut com el barri del Puig. El document més antic que menciona la donació d'aquest mas als templers data de 1142. Malgrat això, no es disposa de registres detallats fins a la confiscació dels béns dels templers el 1307. Un dels pocs documents d'aquest període que menciona la propietat és un registre de deute de 1247 que vincula el mas amb la comanda de Barcelona.

Bibliografia

AAVV (1986). *Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya*. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya.

CARAFÍ, Mercè (1998). *L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965*. Efadós Editorial.

FUGUET, Joan (1995). L'arquitectura dels Templers a Catalunya. En *L'arquitectura dels Templers a Catalunya*. Barcelona. Ed. Rafael Dalmau. pp. 291-297.

ROVIRA, Ramon (2017). "La comanda templer de la joncosa de Gelida". *Programa Festa Major 2017*. pp. 75-76.

ROVIRA, Ramon (2005). "Aproximacions i precisions sobre els remences a la Baronia de Gelida". *Programa Festa Major 2005*. pp. 119-120

ROVIRA, Ramon (1998). "Alguns cognoms de Gelida". *Programa Festa Major 1998*. pp. 31-35.

ROVIRA, Ramon (1992). "Les arrels medievals del Puig (Gelida)". *Programa Festa Major 1993*. pp. 85-89.

Enllaços d'interès:

[Can Llopard de Baix](#)

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[Programa Festa Major 2005](#)

[Programa Festa Major 2017](#)

